

Obsah

Úvodní slovo recenzentů	11
O autorech	12
Předmluva	15
1. Proč studovat makroekonomii	17
1.1 K čemu je makroekonomie	18
1.2 Neoklasická a keynesovská makroekonomie – rozpor, který vás bude provázet	20
1.2.1 Neoklasická ekonomie	20
1.2.2 Keynesovská ekonomie	21
1.2.3 Další vývoj kontroverze mezi neoklasickou a keynesovskou teorií ..	21
1.3 Makroekonomie a hospodářská krize	22
Část A Produkt ekonomiky – jeho měření a determinace	
2. Produkt ekonomiky a jeho měření	26
2.1 Makroekonomické agregáty	26
2.2 Nominální a reálný produkt	28
2.3 Metody výpočtu hrubého domácího produktu	30
2.3.1 Výdajová metoda	30
2.3.2 Důchodová (příjmová) metoda	32
2.3.3 Metoda založená na součtu přidávaných hodnot	34
2.4 Rozdíl mezi „domácím“ a „národním“ produktem	35
2.5 Některá omezení při výpočtu makroekonomických agregátů	36
2.6 Alternativní indikátory	40
2.7 Ekonomická úroveň země	40
2.8 Osobní a disponibilní důchod domácností	41
2.8.1 Osobní důchod	41
2.8.2 Disponibilní důchod	42
3. Výdajový model s multiplifikátorem	44
3.1 Spotřební výdaje domácností	45
3.2 Investiční výdaje soukromých firem	49
3.3 Rovnováha agregátních výdajů a reálného důchodu (dvousektorový model)	50
3.3.1 Změny agregátních výdajů a výdajový multiplifikátor	52
3.3.2 Paradox spořivosti	53
3.4 Vliv státních zásahů fiskální povahy a rozvinutý multiplifikátor (třísektorový model)	54
3.4.1 Multiplifikátor vyrovnaného rozpočtu	56
3.5 Vliv zahraničního obchodu na makroekonomickou rovnováhu (čtyřsektorový model)	57

4. AS-AD model	61
4.1 Agregátní poptávka	61
4.1.1 Proč je poptávková křivka klesající	62
4.1.2 Faktory ovlivňující agregátní poptávku	64
4.2 Agregátní nabídka	68
4.2.1 Krátkodobá agregátní nabídka	68
4.2.2 Dlouhodobá agregátní nabídka	69
4.2.3 Faktory ovlivňující agregátní nabídku	71
4.2.4 Třístupňová křivka agregátní nabídky	74
4.3 Makroekonomická rovnováha	75
4.4 Změny makroekonomické rovnováhy	77
4.4.1 Změna agregátní poptávky	77
4.4.2 Změna agregátní nabídky	78
4.4.3 Neoklasické a keynesovské dosahování makroekonomické rovnováhy	79

Část B Peníze v tržní ekonomice

5. Peníze a trh peněz	84
5.1 Peněžní a reálná ekonomika	84
5.2 Peněžní agregáty	85
5.3 Kvantitativní teorie peněz	87
5.3.1 Rovnice směny	87
5.3.2 Trh peněz	89
5.4 Poptávka po penězích	90
5.4.1 Transakční poptávka po penězích	91
5.4.2 Spekulační poptávka po penězích	92
5.5 Nabídka peněz	95
5.5.1 Obchodní banky	95
5.5.2 Jak vznikly banky	96
5.5.3 Jak vznikly banky s částečnými rezervami	97
5.5.4 Makroekonomické a mikroekonomické příčiny regulace bank	98
5.5.5 Centrální banka a její funkce	101
5.5.6 Jak banky tvoří peníze – peněžní multiplikátor	102
5.5.7 Kdo a co určuje nabídku peněz	106
5.6 Rovnováha na peněžním trhu a rovnovážná úroková míra	110
5.7 Vztah trhu peněz k trhu zapůjčitelných fondů	111

Část C Dvě „makroekonomická zla“: inflace a nezaměstnanost

6. Inflace	114
6.1 Měření inflace	115
6.1.1 Měření cenové hladiny a cenové indexy	115
6.1.2 Míra inflace	118
6.1.3 Skrytá inflace	120
6.1.4 Potlačená inflace	120
6.2 Obecná příčina inflace	120
6.3 Typologie inflace	121

6.3.1	Plíživá a pádivá inflace. Hyperinflace	121
6.3.2	Poptávková inflace	123
6.3.3	Nákladová inflace	125
6.3.4	Očekávaná, anticipovaná a neanticipovaná inflace	127
6.4	Inflace a úroková míra	128
6.5	Setrvačná inflace	129
6.6	Jádrová inflace	130
6.7	Důsledky inflace	131
6.8	Cílování inflace a náklady dezinflace	133
7.	Nezaměstnanost	137
7.1	Měření nezaměstnanosti	137
7.1.1	Míra nezaměstnanosti	137
7.1.2	Míra ekonomické aktivity	140
7.1.3	Struktura nezaměstnanosti	140
7.1.4	Počet uchazečů na jedno volné místo – Beveridgeova křivka	141
7.2	Typy nezaměstnanosti	142
7.3	Přirozená míra nezaměstnanosti	144
7.3.1	Faktory ovlivňující přirozenou míru nezaměstnanosti	145
7.4	Mikroekonomické souvislosti nezaměstnanosti	145
7.4.1	Minimální mzda	147
7.4.2	Odbory a kolektivní vyjednávání	147
7.5	Důsledky nezaměstnanosti	148
7.6	Cesty snižování nezaměstnanosti	150
8.	Vztah inflace a nezaměstnanosti. Phillipsova křivka	152
8.1	Původní Phillipsova křivka	152
8.2	První modifikace Phillipsovy křivky	154
8.3	Další modifikace Phillipsovy křivky	155
8.4	Nové ekonomické jevy a Phillipsova křivka	156
8.4.1	Vliv ropných šoků na ekonomiku	157
8.5	Phillipsova křivka s přirozenou mírou nezaměstnanosti	159
8.6	Teorie adaptivních a racionálních očekávání a Phillipsova křivka	160
8.6.1	Lucasova verze Phillipsovy křivky	162

Část D Centrální banka a vláda v ekonomice

9.	Monetární (peněžní) politika	166
9.1	Nástroje monetární politiky	167
9.1.1	Diskontní politika	168
9.1.2	Operace na volném trhu	170
9.1.3	Změny míry povinných minimálních rezerv	170
9.2	Keynesovský pohled na úlohu a možnosti monetární politiky	172
9.2.1	Pravděpodobný vliv změn úrokové míry na výdaje	172
9.2.2	Úroková míra a uzavírání deflační a inflační mezery v ekonomice	174
9.3	Monetaristický pohled na úlohu a možnosti monetární politiky	176
9.3.1	Monetaristické pravidlo hospodářské politiky	176

9.3.2	Problém neutrality a ne-neutrality peněz	177
9.4	Ekonomický pragmatismus	180
9.5	Některá omezení monetární politiky	181
9.5.1	Zpoždění účinků monetární politiky	182
9.5.2	Dilema centrální banky	182
9.5.3	Past likvidity	183
9.6	Eurozóna a Evropská centrální banka	183
9.7	Globální finanční krize	184
10.	Fiskální (rozpočtová) politika	188
10.1	Funkce, cíle a nástroje fiskální politiky	189
10.1.1	Nástroje fiskální politiky	190
10.2	Státní rozpočet	191
10.2.1	Příjmy státního rozpočtu	193
10.2.2	Výdaje ze státního rozpočtu	196
10.3	Poptávkově zaměřená fiskální politika – stabilizační fiskální politika	197
10.3.1	Vliv změn ve výši vládních výdajů	197
10.3.2	Vliv změn v míře zdanění	199
10.3.3	Kombinace výdajové a daňové politiky	200
10.3.4	Účinnost stabilizační fiskální politiky a sklon křivky agregátní nabídky	201
10.4	Nabídkově zaměřená fiskální politika – ekonomie strany nabídky	202
10.4.1	Lafferova křivka	205
10.4.2	Dodatek: průměrná a marginální míra zdanění	206
10.5	Vyrovnaný a nevyrovnaný státní rozpočet	207
10.5.1	Cyklický a strukturální deficit státního rozpočtu	208
10.5.2	Financování deficitu státního rozpočtu	209
10.5.3	Financování deficitu státního rozpočtu a vytěšňovací efekt	211
10.5.4	Státní a veřejný dluh	213
10.5.5	Dluhová krize a snahy o finanční konsolidaci	215
10.6	Některá omezení fiskální politiky	215
10.6.1	Pružnost versus stabilita fiskálních nástrojů	216
10.6.2	„Stop and go“ politika a časová zpoždění	217
10.6.3	Vytěšňovací efekt vládních výdajů	219
10.6.4	Omezená autonomie národní daňové politiky	220

Část E Ekonomický růst a ekonomický cyklus

11.	Ekonomický růst	224
11.1	Zdroje a typy ekonomického růstu	225
11.2	Měření ekonomického růstu	227
11.3	Teorie ekonomického růstu	228
11.3.1	Neoklasická teorie růstu	229
11.3.2	Role technologického pokroku	230
11.3.3	Problém exogenního pojetí technologického pokroku	232
11.3.4	Nová teorie růstu a koncepce lidského kapitálu	232
11.3.5	Technologický pokrok jako veřejný statek a role vlády	233

11.3.6	Keynesovský model ekonomického růstu	234
11.3.7	Sociálně-ekonomické přístupy k růstu	235
11.4	Role mezinárodní směny v procesu ekonomického růstu	236
11.5	Institucionální hranice produkčních možností	237
11.6	Ekonomický růst a blahobyt společnosti	237
11.6.1	Alternativní měřítko blahobytu	238
11.6.2	Ekonomický růst a důchodová nerovnost	238
11.6.3	Trvale udržitelný rozvoj	238
12.	Ekonomický cyklus	242
12.1	Anatomie ekonomického cyklu	243
12.1.1	Fáze cyklu	243
12.2	Cyklické chování ekonomických veličin	246
12.3	Zdroje a typy ekonomického cyklu	248
12.4	Poptávkové a nabídkové změny	248
12.5	Typy ekonomických cyklů podle délky trvání	251
12.6	Endogenní mechanismus versus exogenní šoky	252
12.7	Model ekonomického cyklu s multiplifikátorem a akcelerátorem	253
12.7.1	Investiční multiplikátor	254
12.7.2	Akcelerátor investic	254
12.7.3	Součinnost investičního multiplifikátoru a akcelátoru investic ..	257
12.8	Monetaristický model ekonomického cyklu	258
12.8.1	Nová kvantitativní teorie peněz a role adaptivních očekávání ...	259
12.8.2	Asymetrické informace na trhu práce ve Friedmanově modelu ..	260
12.8.3	Měnová politika v monetaristické koncepci cyklických výkyvů ..	261
12.9	„Nabídkové“ teorie ekonomického cyklu	261
12.9.1	Koncepce „přírodního“ cyklu Williama S. Jevonse	262
12.9.2	„Inovační model“ ekonomického cyklu Joseph A. Schumpetera	263
12.10	Politicko-ekonomický cyklus	264
12.11	Finanční krize a recese	265
12.12	Ekonomický cyklus, Okunův zákon a role hospodářské politiky	266
Část F Vnější vazby otevřené ekonomiky		
13.	Mezinárodní obchod	272
13.1	Příčiny existence mezinárodního obchodu	272
13.2	Teorie absolutních výhod	273
13.3	Teorie komparativních výhod	274
13.3.1	Grafická analýza komparativních výhod v mezinárodním obchodě	277
13.4	Obchodní protekcionismus a jeho důsledky	281
13.4.1	Překážky volného mezinárodního obchodu	281
13.4.2	Ekonomická neefektivnost jako důsledek zavedení cla	283
13.4.3	Sociálně-politické dopady volného obchodu	285
13.5	Úsilí o volný obchod	285

14. Měnový kurz	288
14.1 Měnové trhy	288
14.2 Měnové kurzy	289
14.2.1 Nominální a reálný kurz	289
14.2.2 Determinace měnového kurzu	293
14.2.3 Co způsobují změny měnových kurzů	295
14.2.4 Faktory působící na změnu rovnovážného kurzu	295
14.3 Režimy měnových kurzů	301
14.3.1 Výhody a nevýhody jednotlivých měnových režimů	302
14.3.2 Režimy měnových kurzů v současnosti	303
14.3.3 Ideální měnový režim a „nedosažitelná trojice“	305
14.4 Budoucnost české koruny	306
14.4.1 Kdy přistoupit k euru	308
14.4.2 Dopady vstupu ČR do eurozóny	309
15. Platební bilance	311
15.1 Dílčí salda platební bilance	314
15.2 Kumulativní salda platební bilance	315
15.3 Investiční pozice a zahraniční zadluženost	317
Část G Makroekonomická úloha státu a jeho hlavní cíle	
16. Stát a ekonomika	324
16.1 Stát v makroekonomice	325
16.2 Makroekonomické cíle hospodářské politiky a jejich konfliktnost	327
16.2.1 Magický čtyřúhelník	328
16.2.2 Index mizerie	331
Summary	332
Použitá literatura	333
Rejstřík	336